

Súd: Okresný súd Košice I
Spisová značka: 36C/26/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7119209065
Dátum vydania rozhodnutia: 01. 03. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Alena Mazúrová
ECLI: ECLI:SK:OSKE1:2022:7119209065.12

Uznesenie

Okresný súd Košice I v spore žalobcu: I. C., T.. XX.X.XXXX, H. H. XX, Y., F.R. N.. H. U., Z. G. G. D. X, XXX XX Y., V.: XX XXX XXX, proti žalovanej: N. C., T.. XX.X.XXXX, H. H. XX, Y., F. N.. Y. R., Z. G. G. Š. XX, XXX XX Y., V.: XX XXX XXX, o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva

rozhodol:

I. Konanie **zastavuje**.

II. Žalovanej náhradu trov konania proti žalobcovi **nepriznáva**.

odôvodnenie:

1. Žalobca žalobou doručenou súdu dňa 13.8.2019 sa domáhal zrušenia podielového spoluvlastníctva bytu č. XX T. X. poschodí bytového domu H. XX D. Y., podielu na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu a na príslušenstve o veľkosti XXXX/XXXXXX, ktoré sú zapísané na liste vlastníctva č. XXXX, okres Košice I, obec Y. - G. Ť., Y. Ú. T. Ť. a aby súd prikázal uvedené nehnuteľnosti do výlučného vlastníctva žalobcu a zaviazal žalobcu zaplatiť žalovanej za odstúpené spoluvlastnícke podiely sumu vo výške 41.000 EUR. Žalobca zároveň žiadal náhradu trov konania.

2. Žalobca písomným podaním zo dňa 25.2.2022, doručeným tunajšiemu súdu dňa 28.2.2022, vzal žalobu v celom rozsahu voči žalovanej späť a žiadal priznať náhradu trov konania. Nárok na priznanie náhrady trov konania odôvodnil skutočnosťou, že od podania návrhu (12.8.2019) bolo v spore nariadených 9 pojednávaní, z ktorých bolo 8 pojednávaní zrušených/odročených alebo sa nekonali. V tejto súvislosti žiadal, aby súd pri posudzovaní nároku na náhradu trov konania vzal na zreteľ, že žalovaná v celom rozsahu spôsobila vznik a nárast týchto trov svojim účelovým správaním počas celého konania. Mal zato, že v danom prípade súd môže upustiť od ustálenej judikatúry všeobecných súdov rozhodujúcich podľa ust. § 256 ods. 1 CSP a priznať mu náhradu trov konania v celom rozsahu. Zároveň uviedol, že v prípade, ak sa žalovaná vzdá nároku na priznanie nároku náhrady trov konania v dôsledku zastavenia konania, tak aj on sa vzdáva nároku na ich náhradu.

3. Dňa 28.2.2022 bol súdu doručený súhlas žalovanej so späťvzatím žaloby v celom rozsahu a zároveň žalovaná v podaní uviedla, že súhlasí, aby súd vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

4. Podľa ust. § 144 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), žalobca môže vziať žalobu späť.

5. Podľa ust. § 145 ods. 1 CSP, ak je žaloba vzatá späť celkom, súd konanie zastaví.

6. Podľa ust. § 146 ods. 1 CSP, súd konanie nezastaví, ak žalovaný so späťvzatím žaloby z vážnych dôvodov nesúhlasí. Na nesúhlas žalovaného so späťvzatím žaloby sa neprihliada, ak dôjde k späťvzatiu žaloby skôr, než sa začalo predbežné prejednanie sporu podľa § 168 alebo pojednávanie.

7. Žalobca ako dominus litis má dispozičné právo k žalobe, a teda má právo s ňou disponovať, t.j. môže ju za konania vziať aj späť, či už celkom, alebo len sčasti. Späťvzatím žaloby žalobca prejavuje vôľu, aby súd vo veci nekonal a o veci meritórne nerozhodol. Toto právo mu patrí od začatia konania až do právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí.

8. Vzhľadom na dispozitívny úkon žalobcu, ktorým vzal žalobu v celom rozsahu späť písomným podaním zo dňa 25.2.2022, doručeným súdu dňa 28.2.2022, súd v súlade s citovanými zákonnými ustanoveniami konanie zastavil.

9. Žalobca žiadal, aby súd pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania mu priznal náhradu trov konania, prípadne, ak sa žalovaná vzdá nároku na priznanie nároku náhrady trov konania v dôsledku zastavenia konania, trovy konania nežiada priznať.

10. Žalobca dôvody pre priznanie nároku na náhradu trov konania v jeho prospech v dôsledku zastavenia konania odôvodnil jednak tým, že v spore od podania žaloby bolo vytyčených 9 pojednávaná v časovom horizonte: 12.3.2020 - odročené na žiadosť žalobcu, 5.5.2020 - zúčastnil sa iba žalobca s advokátom, 10.9.2020 - odročené na žiadosť žalobcu z dôvodu vybavovania financií na vyplatenie žalovanej, 12.11.2020 - odročené na žiadosť žalobcu pre pretrvávajúce návrhy adresované žalovanej za účelom mimosúdnej dohody, 1.12.2020 - nekonalo sa z dôvodov na strane sudcu, 24.2.2021 - nekonalo sa z dôvodu núdzového stavu COVID 19, 28.5.2021 - nekonalo sa z dôvodov na strane sudcu, 15.7.2021 - odročené z dôvodov na strane žalovanej, 28.10.2021 - nekonalo sa z dôvodu PN sudcu a jednak tým, že len z jeho strany bola vyvíjaná iniciatíva (aktivita) pre ukončenie sporu dohodou, žalovaná ignorovala akékoľvek jeho návrhy a svojim prístupom zmarila jeho možnosť čerpania úveru pre účely jej vyplatenia z predmetu vyporiadania podielového spoluvlastníctva. Tiež dôvodil, že žaloba bola podaná dôvodne, keďže nikoho nie je možné nútiť zotrvať v spoluvlastníckom spoločenstve a jednoznačne späťvzatie žaloby zavinila žalovaná svojim účelovým správaním. V tejto súvislosti poukázal na nález Ústavného súdu SR z 20.3.2018 sp. zn. ÚS 569/2017 a nález Ústavného súdu ČR z 17.1.2017 sp. zn. III. ÚS 274/2016.

11. Podľa ust. § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

12. Podľa ust. § 256 ods. 1 CSP, ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane.

13. Ústavný súd SR v uznesení zo dňa 15.8.2018 sp. zn. IV. ÚS 457/2018 o.i. uviedol nasledovné: „Žalobca nie je povinný uviesť dôvod späťvzatia žaloby a zákon samotnú legitimitáciu na späťvzatie žaloby žiadnym konkrétnym dôvodom nepodmieňuje. Z hľadiska komplexného vnímania sporového konania je však samotná príčina, ktorá viedla žalobcu k späťvzatiu žaloby, do značnej miery relevantná. Možno preto považovať za vhodné, aby žalobca už priamo v podaní, ktorým vezme žalobu späť, uviedol dôvod späťvzatia žaloby, ak má tento dôvod právny význam v zmysle procesných predpisov. Vzhľadom na aplikáciu zásady oficiality pri rozhodovaní o náhrade trov konania musí mať súd pri posudzovaní procesného zavinenia v zmysle § 256 ods. 1 CSP preukázané, či došlo v konečnom dôsledku k zastaveniu konania z dôvodu na strane žalovaného. Z formálneho hľadiska je procesné zavinenie zastavenia konania pri späťvzati žaloby vždy na strane žalobcu, ktorý ako jediný môže vziať žalobu späť a tento úkon realizuje na vlastnú procesnú zodpovednosť. Tento reštriktívny záver však nemožno bez ďalšieho generalizovať pri rozhodovaní súdu o náhrade trov konania. Ak žalovaný svojim správaním, spočívajúcim predovšetkým v splnení žalovanej povinnosti po začatí konania, vyvolá u žalobcu nevyhnutnosť späťvzatia žaloby, považuje sa na účely náhrady trov konania žalovaný za stranu, ktorá procesne zavinila zastavenie konania (Števíček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok, Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016, s. 531). V prípade zastavenia súdneho konania nemôže konanie dospieť do štádia meritórneho rozhodovania. Preto nemožno k určeniu, kto vznik nákladov súdneho konania spôsobil, použiť kritérium úspechu vo veci a týmto kritériom sa stáva práve zavinenie toho (chápané v čisto procesnom slova zmysle), kto zavinil, že súdne konanie neskončilo meritórnym rozhodnutím. Kritérium procesného zavinenia potom treba posudzovať z objektívneho hľadiska, a to vo vzťahu medzi tým, čo žalujúca strana v konaní požadovala, resp. akého výsledku sa domáhala, a skutočnosťou, pre ktorú žalujúca strana neskôr vzala žalobu späť s tým, aby konanie bolo zastavené. Ak nie je preukázané, že späťvzatie žaloby bolo odôvodnené neskorším správaním žalovaného, ktorý sa celkom či v relevantnom rozsahu zachoval v zmysle žalobnej požiadavky, potom nie je dost' dobre možné nachádzať súvislosť, a teda ani procesné zavinenie medzi jeho správaním vo vzťahu k žalobnej požiadavke (petitu). Inými slovami, použitý termín „zavinenie“ nemožno interpretovať - čo zodpovedá aj ustálenej judikatúre - v doslovnom jazykovom zmysle, ale vo vzťahu príčinnej súvislosti, v ktorom príčinou je správanie účastníka konania, teda aj jeho prejav vôle spočívajúci v späťvzati návrhu (m. m. III. ÚS 292/2010). Ústavný súd konštatuje, že za situácie, keď sťažovatelia vzali žalobu späť, a to nie preto, že by dosiahli to, čo v žalobe požadovali, z procesného hľadiska platí, že zavinili, že konanie muselo byť zastavené „.

14. V civilnom sporovom konaní sa povinnosť náhrady trov konania spravuje predovšetkým zásadou úspechu, pokiaľ súd vo veci vydá meritórne rozhodnutie. Pokiaľ došlo ku skončeniu konania bez meritórneho rozhodnutia, čo je i prípad daného sporu, uplatňuje sa pri rozhodovaní o náhrade trov konania zásada procesnej zodpovednosti za zavinenie, vyjadrená v citovanom ustanovení § 256 ods. 1 CSP. Zmyslom využitia zásady zavinenia je sankčná náhrada trov konania, ktoré by pri jeho riadnom priebehu nevznikli, uložená rozhodnutím súdu tomu, kto ich vznik zaviniť. Procesné zavinenie sa posudzuje výlučne z procesného hľadiska, nakoľko zásada zodpovednosti za zavinenie je inštitútom procesného práva, a preto rozhodujúcimi skutočnosťami na posúdenie tejto zodpovednosti sú tie, ktoré vznikli po začatí súdneho konania. Pokiaľ jedna z procesných strán zaviniť, že konanie muselo byť zastavené, pričom o veci nemohlo byť vydané meritórne rozhodnutie, a tým zistené, či bola žaloba podaná dôvodne, vzniká jej zásadne povinnosť nahradiť druhej procesnej strane trovy konania. Pojem procesného zavinenia je pritom nevyhnutné vykladať komplexne a extenzívne.

15. O trovách konania súd rozhodol v súlade s ust. § 256 ods. 1 CSP. Žalobca vzal žalobu voči žalovanej späť a z procesného hľadiska žalobca zaviniť zastavenie konania pre späťvzatie žaloby. Úvahy o tom, či si žalobca bol alebo mohol byť vedomý bezdôvodnosti svojej žaloby sú z hľadiska použitia citovaného ustanovenia CSP bezpredmetné. Vnútorná pohnútka žalobcu vedúca k späťvzatiu žaloby ho nezbavuje procesnej zodpovednosti na zastavení konania. Keďže nárok na náhradu trov konania je nárokom vyplývajúcim nie z hmotného ale z procesného práva, otázku, či išlo o dôvodne podanú žalobu, je nevyhnutné posudzovať z procesného hľadiska, a teda z hľadiska vzťahu výsledku chovania žalovanej k požiadavkám žalobcu. Ide teda o to, či sa žalobca domohol k uplatnenému nároku alebo nie, pričom súd neskúma, či by bol žalobca v meritórnom konaní úspešný alebo nie. Zavinenie zastavenia konania spočíva predovšetkým na procesnom zavinení zastavenia konania, t. j. strana sporu, ktorá podala žalobu a bez vecného rozhodnutia súdom zobrala žalobu späť.

16. Teda zavinenie zastavenia konania je potrebné posudzovať len z procesného hľadiska, a nie podľa hmotného práva z dôvodu, že v opačnom prípade by sa jednalo o posúdenie dôvodnosti uplatneného nároku vo veci samej. Preto, ak žalobca zobral žalobu späť, zásadne platí, že zaviniť zastavenie konania, a preto je povinný nahradiť žalovanému jeho trovy. Pri rozhodovaní o trovách konania je právne významné len to, ktorá zo strán sporu zaviniť zastavenie konania, čiže dôvod, pre ktorý vzal žalobca žalobu späť. Ak je dôvodom späťvzatia žaloby úhrada žalovanej sumy (alebo splnenie iného žalobou uplatneného nároku) žalovaným po podaní žaloby, zastavenie konania zaviniť žalovaný. To však platí len vtedy, ak žalobca v späťvzatiu žaloby preukáže, že žalovaný splnil po podaní žaloby uplatnený nárok. V ostatných prípadoch zaviniť zastavenie konania žalobca a znáša povinnosť nahradiť trovy konania, ktoré v spore vznikli žalovanému. Skutočnosť, či bola žaloba podaná pôvodne dôvodne, je pre rozhodnutie o trovách konania právne bezvýznamná. Posúdenie, či žaloba bola podaná (ne)dôvodne, je predmetom rozhodovania súdu vo veci samej, a nie je predmetom skúmania pri vydaní procesného rozhodnutia o zastavení konania.

17. Vychádzajúc z vyššie uvedeného súd dospel k záveru, že je nepochybné, že žalobca tým, že vzal žalobu späť v celom rozsahu, z procesného hľadiska zaviniť zastavenie konania. V danom prípade nie je možné pričítať procesné zavinenie zastavenia konania žalovanej, keďže dôvodom späťvzatia žaloby nebola skutočnosť, že žalobca sa domohol žalobou uplatneného nároku, tiež nie je dostatočne preukázané, že späťvzatie žaloby bolo odôvodnené neskorším správaním žalovanej, potom z procesného hľadiska platí, že žalobca zaviniť, že konanie muselo byť zastavené. Nárok na náhradu trov konania má tak žalovaná. Vzhľadom k tomu, že žalovaná v písomnom podaní doručenom súdu dňa 28.2.2022 uviedla, že trovy konania si voči žalobcovi neuplatňuje, súd o náhrade trov konania rozhodol tak, že ich náhradu žalovanej nepriznal.

18. Súd považuje za potrebné poznamenať, že rozhodnutie Ústavného súdu ČR sp. zn. III. ÚS/274/2016 z 17.1.2017 neexistuje (v databáze ÚS ČR je uvedené iba rozhodnutie sp. zn. I. ÚS/274/2016 z 1.2.2016, ktoré sa netýka problematiky trov konania; v databáze ÚS SR sa nachádza nález I. ÚS 274/2016 z 22.3.2017, ktorý sa tiež netýka problematiky trov konania).

19. Pokiaľ ide o nález ÚS SR z 20.3.2018 sp. zn. II. ÚS 569/2017, Ústavný súd vyslovil nasledovné : „...pri aplikovaní uvedených všeobecne formulovaných zásad na daný prípad predovšetkým konštatuje z právneho hľadiska, že § 256 ods. 1 Civilného sporového poriadku (na základe ktorého všeobecné súdy otázku náhrady trov posudzovali) je z obsahového hľadiska v podstate zhodný so skorším § 146 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, ktorý stratil účinnosť 30. júna 2016. Niet preto dôvodu neaplikovať ustálenú judikatúru všeobecných súdov, ktorá sa týka § 146 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku. Pri použití § 146 ods. 2 prvej vety Občianskeho súdneho poriadku treba otázku, či účastník konania zaviniť, že konanie muselo byť zastavené, posudzovať podľa procesného výsledku. Ak došlo

k zastaveniu konania v dôsledku späťvzatia návrhu, možno odporcovi uložiť povinnosť nahradiť trovy zastaveného konania v prípade, ak pre jeho správanie bol vzatý späť návrh, ktorý bol podaný dôvodne. Z pohľadu ústavného súdu treba súhlasiť so všeobecnými súdmi v tom, že v čase podania určovacej žaloby žalobca naozaj nemal inú právnu možnosť domôcť sa ochrany svojich práv, a preto treba z procesného aspektu urobiť záver, že žaloba bola podaná dôvodne (to sa samozrejme môže, ale nemusí vzťahovať na hmotnoprávnu dôvodnosť žaloby, ktorá sa však v takomto prípade neskúma a neposudzuje). Naproti tomu z argumentácie krajského súdu vôbec nevyplýva, akým správaním (čím) mala sťažovateľka procesne zaviniť potrebu späťvzatia žaloby a následného zastavenia konania. Vo všeobecnosti možno uviesť, že odporca procesne zaviniť potrebu späťvzatia návrhu a následného zastavenia konania spravidla vtedy, keď sa po podaní návrhu rozhodne navrhovateľov nárok uspokojiť (hoci v predsporovom štádiu odmietal tak urobiť). V danom prípade je nesporné, že postoj sťažovateľky k podanej žalobe bol po celý čas trvania konania nezmenený, pretože sťažovateľka po celý čas trvania konania so žalobou nesúhlasila. Skutočnosť, že žalobca prestal mať naliehavý právny záujem na požadovanom určení vlastníckeho práva v dôsledku zrušenia rozhodnutia o vklade vlastníckeho práva sťažovateľky na základe protestu prokurátorky nemožno hodnotiť ako procesné zavinenie sťažovateľky na potrebu späťvzatia žaloby a následného zastavenia konania. Podľa názoru ústavného súdu krajský súd nerozlišuje dôsledne medzi procesným zavinením sťažovateľky na potrebu podať žalobu a jej procesným zavinením na potrebu vziať žalobu späť a na následnom zastavení konania. Kým potrebu podať žalobu sťažovateľka svojím negatívnym postojom vo veci samej procesne nepochybné zaviniť, zatiaľ otázka, či a akým spôsobom procesne zaviniť potrebu späťvzatia žaloby a následného zastavenia konania, zostala zo strany krajského súdu nezodpovedaná. Treba dodať, že sťažovateľka dôvodne poukazuje na iné uznesenie krajského súdu (č. k. 5 Co 736/2016-236 z 22. decembra 2016), v ktorom v jej obdobnej veci (kde ju žaloval iný vlastník iného pozemku v analogických súvislostiach) bol vyslovený podstatne odlišný právny názor v otázke náhrady trov konania. Nie je pritom bez významu, že rozhodoval ten istý senát krajského súdu. Z pohľadu ústavného súdu prichodí v tejto súvislosti konštatovať, že zmena právneho názoru v obdobnej veci bez akéhokoľvek vysvetlenia zo strany súdu, prečo k zmene došlo, sa javí ako arbitrárnosť (svojevôľa) a je zásahom do princípu právnej istoty ako súčasťou právneho štátu, keďže tento princíp predpokladá, že skutkovo obdobné veci budú obdobne právne posudzované“.

20. Z tejto argumentácie vyplýva, že je nutné dôsledne odlišovať medzi procesným zavinením žalobcu na potrebu podať žalobu a jeho procesným zavinením na potrebu vziať žalobu späť a na následnom zastavení konania. Otázku, či strana sporu zaviniť, že konanie muselo byť zastavené, je potrebné vždy posudzovať podľa procesného výsledku. Ak došlo k zastaveniu konania v dôsledku späťvzatia žaloby, možno žalovanej strane uložiť povinnosť nahradiť trovy zastaveného konania len v prípade, ak pre jeho správanie bola vzatá späť žaloba, ktorá bola podaná dôvodne, t.j. či sa žalobca domohol nároku požadovaného žalobou, pričom súd neskúma, či by bol žalobca v meritórnom konaní úspešný alebo nie. Žalobca ako právny laik si toto rozhodnutie vložil nesprávne.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu je p r í p u s t n é odvolanie (§ 355 ods. 2 CSP), ktoré sa podáva v lehote 15 dní od doručenia uznesenia na súde, proti ktorému rozhodnutiu smeruje (§ 362 ods. 1 CSP).

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh)(§ 363 CSP). Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 364 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že a) neboli splnené procesné podmienky, b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 365 CSP).